

Turkiska - Türkçe

0164

İşinize
hoşeldiniz!

İSVEÇ İŞ PİYASASINA HENÜZ
YENİ GİRENLER İÇİN MEVCUT HAK,
İMKAN VE YÜKÜMLÜLÜKLER

Annika Creutzer

İŞİNİZE HOŞGELDİNİZ!

İsveç iş piyasasına henüz yeni girenler için mevcut hak,
imkan ve yükümlölükler

Hazırlayan Annika Creutzer

Önsöz

Yeni bir iş alınan maaşın çok ötesinde anlam taşır. İş arkadaşların olur ve bir grubun parçası olma olanağı doğar. Geleceğe doğru bir yoldur bu. İlk iş sonrası başka işlere geçmek ve iş yerinde sürekli eğitimle becerileri geliştirmek daha kolay olur.

İşe girer girmez yürürlüğe giren sigortalar da bir güvence oluşturur. İşyerinin toplu sözleşmesi varsa edinilen bu güvence çok daha kapsamlı demektir. Toplu sözleşme emekliliğe katkıda bulunarak geleceği daha güvenli kılar. Toplu sözleşmeye ilişkin bilgiyi bu kitapta bulabilirsiniz.

İsveç iş piyasasında yeniyseniz, bilmeniz gereken çok şey var demektir. Bu kitap yürümekte olduğunuz yolda gerekli bilgileri sağlayarak size yardımcı olacak ve maaş, sigorta çeşitleri ve emeklilik arasındaki bağlantıyı anlamanızı kolaylaştıracaktır. Emeklilik konusunda bilgi sahibi olmak akıllıca kararlar almanıza da olanak sağlar.

Belki buraya gelen binlerce mülteciden birisiniz ve şimdi işe başlamak üzeresiniz. Veya henüz gençsiniz ve iş piyasasında yenisiniz. Burada herkes için bir yer var ve herkes eşit hak, olanak ve yükümlülüklerle sahip.

Sizin ve herkesin iş sahibi olması, hepimiz için önem taşır. Birçok insanın çalışması, ülke ekonomisine katkı sağlaması toplumun bütünü için olumlu bir şeydir. Bu durum İsveç'i birçok bakımdan zenginleştirir.

YAŞAMIN DEĞİŞİK DÖNEMLERİNDE NELERİN GEÇERLİ OLDUĞUNU KOLAYLIKLA KAVRAYABİLMEİNİZ İÇİN

ekstra önemli bölümlerin arka planını pembe yaptık.

BU YENİ İŞLERİN BİRÇOĞU OKUL, SAĞLIK VE BAKIM SEKTÖRÜNDE OLUP BELEDİYE, İL GENEL MECLİSLERİ VE BÖLGELERE ÖZGÜ

toplulu sözleşmesi olan işlerdir. Bu işlerde çalışacak olanların, geçerli koşulları açıkça anlayabilmesi için arka planı yeşil, özel bilgiler mevcuttur.

İçerik

	Sayfa
1. İşe alındığınızda	5
2. Sigortalısınız	14
3. Emeklilik birikiminin çalışma süresiyle bağlantısı	17
4. Çocuk ve iş	23
5. Ölümünüz halinde güvence	25
6. Yaşlandığınız zaman	26
7. Bilmekte yarar var	28

1. İşe alındığınızda

İş sözleşmesi

İşe başladığınız zaman size bir iş sözleşmesi verilir. İşveren ile aranızda imzaladığınız bu iş sözleşmesinde şunlar yer almalı:

- İşverenin adı
- İş yerinin adresi ve şirket sicil numarası
- Günlük ya da haftalık çalışma saatleriniz
- Maaşınızın tutarı
- Fazla mesai yaptığınız veya tatil günleri çalıştığınız zaman alacağınız ücretin ne olduğu
- Görevleriniz
- Yemek ve konut için olası kesintiler
- Fesih süresi
- İşe alınma şekli
- İşe başlama ve ayrılma tarih (sadece belirli bir süre çalışılacaksa)
- Yıllık izne ilişkin geçerli kurallar; süresi v b

İşe alınma şekli önemli bir bilgidir. Nasıl işe alındığınızı açıklar. İşe alınma şekli **süresiz olabilir**. Bu sürekli istihdam veya sürekli bir iş sahibi olduğunuz anlamına gelir. İşten çıkarılma durumu söz konusu olduğu veya siz işi bırakmak istediğiniz zaman özel kurallar geçerlidir. Tüm işyerlerinde geçerli olan yasaya İş Güvencesi Yasası - LAS denilir. Bu koşullar bir toplu sözleşme ile de belirlenmiş olabilir. Toplu sözleşmeye ilişkin daha ayrıntılı bilgiyi bu bölümün sonunda bulabilirsiniz.

ŞUNA DAİMA DİKKAT EDİN:

Size yazılı bir iş sözleşmesi verilmeli!

Aksi halde hem iş hem de maaş konusunda kandırılabilirsin.

İş, sabit süreli bir iş de olabilir. Bu şekilde sabit süreli birçok iş mevcuttur:

- **Normal bir sabit süreli iş (AVA).** Hangi gün işe başlanacağı ve işin ne zaman son bulacağı bilinir. İhtiyaç olduğunda birkaç saat çalışılan işlere saat ücretli iş denir. Bazen arada sırada, bazı günler işe alınabilirsiniz. Tüm maaş bordrolarınızı (her ay işverence gönderilen ve maaş bildiren belge) saklamalısınız. Hastalık durumunda para alabilmeniz için, ne kadar çalışmış olduğunuzu sosyal sigorta kurumuna ispatlamanız gerekebilir.
- **Vekalet işi.** Hangi tarihte işe başlayacağınızı, kimin yerine çalışacağınızı ve işin ne zaman son bulacağını bilirsiniz. Yerine çalıştığınız kişi herhangi bir nedenle işine dönmezse bazen işin süresi uzatılabilir.
- **Sezonluk iş.** Hangi tarihte işe başlayacağınızı ve işin ne zaman son bulacağını bilirsiniz. Bu iş sadece belli bir nedenle, belli bir süre devam eder. Sezon bittiğinde iş son bulur. Bu işler, açık hava havuzunda cankurtaranlık veya kar küreme işi gibi, genellikle sezonluktur.
- **Deneme süresi.** Deneme süresi en fazla altı aydır. Bu süre zarfında, sürekli işe alınmış gibi o işin gereklerini yerine getirirsiniz. Deneme süresi içinde işten çıkarılabilirsiniz, bunun nasıl olacağı konusunda kurallar vardır. İşten çıkarılmadığınız takdirde deneme süresi bitiminde, iş otomatik olarak sürekli işe dönüşür.
- **67 yaşın üstündeyseniz.** Bu durumda işveren sizin için, sürekli iş kurallarının uygulanmadığı, özel bir sözleşme hazırlar.

Çalışma süresi

İş sözleşmesinde çalışma saatleriniz belirtilir. Tam gün mesaili işlerde, haftalık çalışma süresi 35-40 saattir. Yarım gün mesaili bir işin süresi, tam gün mesaili iş oranıyla belirtilebilir, örneğin yüzde 80 veya 50 gibi. Haftada belli bir saat olarak belirtilmiş olabileceği gibi aylık gün sayısı ile de belirtilebilir.

Bir kişinin günde, haftada ve yılda ne kadar çalışabileceği yasalarla belirlenmiştir. Mola ve dinlenme kuralları da yazılmıştır. Örneğin yemek için zaman verilmeli, yeniden iş başı yapmadan önce uyku ve boş zaman için gerekli zaman ayrılmış olmalıdır.

Size maaş verilir!

Maaş

İş sözleşmesinde size ödenecek maaş belirtilmelidir. Size farklı şekillerde maaş ödenebilir. Şunlar olabilir:

- Sabit aylık
- Saat ücreti
- Parça başı iş karşılığı bir bölümü değişken maaş, komisyon veya prim

Bayram (hafta sonları) ve gece saatlerinde çalışarak, fazladan bir ücreti hak etmiş olabilirsiniz. Buna normal mesai dışı ücret denir, “ob” mesai dışı çalışma saatleri anlamına gelir.

Diger ülkelerden farklı olarak İsveç’te minimum maaşla ilgili hiçbir yasa yoktur. Ama iş yerlerinin pek çoğunda toplu sözleşme yapılır. Bu şekilde, farklı işler, görevler ve yaşlar için mümkün olan en düşük maaşın ne kadar olacağı da belirlenmiştir. Buna **sözleşmeye uygun maaş denilir**. Ama, işverenin daha yüksek maaş vermesi için hiçbir engel yoktur.

Toplu sözleşmesi olmayan işyerlerinde en düşük maaş sınırlaması mevcut değildir. İşveren dilediği kadar düşük maaş verebilir. Bu bölümün ilerleyen sayfalarında toplu sözleşmeye ilişkin daha fazla bilgi bulabilirsiniz.

Genellikle maaşlar birkaç gün önce veya sonra, her ayın 25’inde ödenir. Maaşlar, işverene bildirilen bir banka hesabına yatar.

Banka hesabına yatan maaş, vergiden sonra kalan net maaştır. Yani işveren, sizin ödemeniz gereken gelir vergisini maaşınızdan keser. Buna **stopaj vergisi denir**. İşveren ne kadar vergi keseceğini Vergi Dairesinin yayınladığı vergi cetvellerinde görebilir. Daha geniş bilgi için bkz. skatteverket.se.

İşverenin ödediği maaşlar için de bir vergi ödemesi gerekir **buna işveren ödentisi [sosyal sigorta işveren payı] denir**. İşveren ödentisine, emeklilik, hastalık, anne babalık, maluliyet aylığı kesintileri dahildir. Bir kısmı da devlete vergi olarak ödenir. 1952 öncesi doğanlar (2018 yılı) için işveren ödentisi daha düşüktür. Yani, yaşlı birini işe almak işveren için daha ucuza gelmir.

Toplu sözleşme

İsveç'teki işyerlerinin genelinde toplu sözleşme geçerlidir. İşverenle çalışanlar arasında, maaş ve çalışma koşulları üzerine yapılan anlaşmadır. Sözleşme şartları bütün çalışanları kapsar – topluluğun tümünü. Sözleşmeler, işveren örgütleriyle çalışanların sendikaları arasında imzalanır.

Mesleklerin birçoğunun sendikaları vardır. Hangi sendikanın sana uygun olduğu nerede çalıştığın, ne iş yaptığın ve hangi eğitime sahip olduğuna bağlıdır. Sendikal birliklere yani konfederasyonlara, sendika dernekleri veya sendika da denir.

KAMU SEKTÖRÜNDE ÇALIŞAN HERKESİN

toplu sözleşmesi vardır. Belediye ve il genel meclisi çalışanları için bir sözleşme, devlet çalışanları için başka bir sözleşme vardır.

ÖZEL İŞVERENLERLE ÇALIŞANLARIN ÇOĞUNLUĞU DA BİR

toplu sözleşme sahibidir. Özel iş piyasasında farklı toplu sözleşmeler olsa da, öncelikle iki büyük sözleşmeden söz edilebilir. Bir tanesi memurlar için diğeri ise işçiler için olmalıdır. Özel kuruluştaki çalışıyorsanız sizin için hangi sözleşmenin geçerli olduğunu sendikaya, muhasebeye ya da işverene sorabilirsiniz.

Sendikanın yeni görüşmelerde hangi sorunları ele alacağını sadece sendika üyeleri etkileyebilir. Görüşülecek konulara örnek olarak maaşlara zam veya daha uzun yıllık izin konularının görüşülmesi verilebilir. Sendika üyesiyse bir aidat ödersin. Bu aidat size daha ucuz sigorta primi, kursa gitme gibi birçok başka ayrıcalıklar sağlayabilir.

Merkezi toplu sözleşme ülke genelinde geçerli bir sözleşmedir. Yerel toplu sözleşmenin esasını bu oluşturur. Yerel sözleşmede, örneğin bedava iş kıyafeti ya da mesai şemasının nasıl şekillendirilmesi gerektiğine ilişkin daha ayrıntılı kurallar bulunabilir.

Toplu sözleşme, emeklilik ya da hastalık gibi durumlarda size yasada belirlenenden daha fazla hak sağlar. Toplu sözleşmesi olmayan iş yerlerinde, bazı sigortalar yapılmamış olabilir.

İş yerinizde geçerli olan toplu sözleşmede şu hususlara ait kurallar bulunur:

- İşe alınma şekilleri
- Maaş ve diğer ödemeler
- Çalışma saatleri
- Yasal yıllık izin dışında kullanılan izin
- İşten çıkarma veya istifa
- Hizmet emekliliğiniz

Kapsamına giren diğer sigortaların geçerli olduğu durumlar:

- Hastalıkta
- Kaza ya da hasar durumunda
- İşsiz kalınması halinde

Toplu sözleşmeye dahil olan sigortalara sözleşmeye bağlı sigorta denilir. İşveren hizmet emekliliği ve değişik sigorta primlerinizi öder. Daha detaylı bilgiyi 3. bölümde bulabilirsiniz.

BELEDİYE, İL GENEL MECLİSİ VE BÖLGELERDE

toplu sözleşme imzalayan taraflar şunlardır: İsveç Belediye ve İl Meclisleri diğer adıyla SKL, belediye ve il genel meclisleri ve bölgelerde 1,1 milyon çalışanı olan merkezi sendikalarla toplu sözleşme imzalayan işverendir. SKL, İsveç'in en büyük işveren örgütüdür. İşveren sendikaları konfederasyonu Pacta'nın üyesi olan belediye şirketleri ve sendikal örgütlerse, yine bir nevi toplu sözleşme olan Pacta sözleşmesini imzalar.

En büyük sendikal konfederasyon yarım milyon üyesi olan Kommunal'dir. Diğer büyük sendikal konfederasyonlar Sağlık Hizmetlileri Sendikası ve Vision'dur. Ayrıca Saco bünyesinde, akademisyenleri kapsayan 17 farklı sendikayı temsilen Akademisyenler birliği vardır.

ÇALIŞTIĞINIZ YERDE HİÇBİR TOPLU SÖZLEŞME YOKSA

bunun yerine hangi sözleşmenin mevcut olduğunu öğrenmeniz önemlidir. Sigortalı mısınız? Hastalanırsanız ne alırsınız? Şirket emeklilik primini ödüyor mu? Mümkün olan en düşük maliyetin peşinde olan şirketler bunu umursamayabilir. Ama, kaza geçirdiğinizde ya da hastalandığınızda bunun bedelini siz ödersiniz, gelecekteki emekli aylığınız da daha düşük olur.

İşten çıkarma veya istifa

Sürekli bir işiniz varsa işveren sizi nedensiz işten çıkartamaz. İş Güvencesi Yasasında **LAS**, işinizi hangi durumlarda kaybedebileceğiniz ve işverenin bunu nasıl uygulayacağı yazılıdır. LAS, 67 yaşına dek geçerlidir. İhtiyaç fazlası olduğunda **işten çıkartılabilirsiniz**. Faaliyetin kötü gitmesi ve herkes için iş kalması veya yaptığınız işin yeni bir yapılanma veya faaliyet içinde artık yer almaması gibi sebepler olabilir.

Kişisel sebeplerden dolayı da **işten çıkartılabilirsiniz**. Kendinize özen göstermezseniz, sıkça işe geç gelerseniz ya da işinizi yapmazsanız işten çıkartılabilirsiniz. Ama, bu durumda uyarılmış olmanız gerekir ve normalde başka bir işe yerleştirilme imkanı olup olmadığı araştırılmıştır.

İşveren ihtiyaç fazlalığı sebebiyle personelin işine son vermek zorundaysa, bu belli bir sıralamayla olur. Basit bir ifadeyle, “son giren - ilk çıkar” kuralı geçerlidir. En kısa süre çalışmış olan kişi işten ilk ayrılan olur. Ama, şirketin ihtiyacı olan farklı vasıf ve bilgiye sahip çalışanlar için bunun istisnaları olabilir.

LAS, sizin için geçerli olan fesih süresini de düzenler. Fesih süresi, işten çıkartılmış olmanıza rağmen çalışıp maaş aldığınız süredir. Fesih süresi en az bir aydır. Toplu sözleşme yapılmışsa daha uzun fesih süreleri olabilir. Bu durumda yaşıңыз da bu süreyi etkiler.

İş değiştirmek veya başka bir şehre taşınmak gibi nedenlerle de işinizden istifa edebilirsiniz. Belli bir tarihte işi bırakmak istiyorsanız kaç ay öncesinden istifa edebileceğinizi düzenleyen kurallar vardır. Normalde bütün fesih süresi boyunca çalışmanız gerekir.

İşsiz kalırsanız

Çalışırken “işsiz kalırsam ekonomik durumum ne olur” diye düşünmenizde fayda vardır. Kendini güvenceye almanın iyi bir yolu bir işsizlik kasasına üye olmaktır.

Bir işsizlik kasasına üye iseniz, yeni bir işe girinceye kadar geçiminize yardımcı olacak miktarda bir para alabilirsiniz. İşsizlik parası aldığınız maaşın bir bölümü kadardır. İlk 100 gün içinde maaşınızın yüzde 80’ini ama en fazla günde 910 kron alırsınız. 100 günden sonra maaşınızın yüzde 70’ini ama en fazla günde 760 kron alırsınız.

Farklı branş ve eğitim alanlarında neredeyse 30 farklı işsizlik kasası vardır. Size uygun olan işsizlik kasasının hangisi olduğunu bilmiyorsanız bu konuyu sendikayla konuşabilir, a-kassa.net sayfasına girebilir veya İşKur’un arbetsfor-medlingen.se/a-kassa sayfasına girebilirsiniz. Burada İsveççe hariç on iki ayrı dilde bilgi mevcuttur.

Sendikaya üyeseniz büyük olasılık bir işsizlik kasasına da üyesinizdir. Sendikalar ve işsizlik kasaları işbirliği içindedirler. Ama, bir işsizlik kasasına üye olmanız için sendika üyesi olmanız gerekmez. Bir işsizlik kasasına üye olduğunuz zaman aidat ödersiniz. Bunun miktarı genelde ayda 100 krandan biraz fazla olur.

İşsiz kaldığınızda ödence alabilmeniz için İşKur’a kayıtlı olmanız ve bir işe başlayabilir durumda olmanız gerekir. Parayı size üyesi olduğunuz işsizlik kasası öder.

İşsizlik kasasına üye değilseniz size temel ödence denen bir miktar ödenir. Bunun için 20 yaşını doldurmuş olmanız gerekir ve temel ödence miktarı en fazla günde 365 krondur. İşsizlik kasası ve temel ödence en fazla 300 gün süreyle ödenir. 18 yaşın altında çocuğunuz varsa ödence alacağın gün sayısı artar.

İzin

Yıllık izin

Çalışan herkesin yıllık izin hakkı vardır. Ancak, dilediğiniz zaman yıllık izin alamazsınız. Yıllık izin için **işverenine** işvereninize başvuruda bulunmanız gerekir. İş koşullarına uymaması veya diğer çalışanların yıllık izinleriyle aynı döneme rastlaması gibi nedenlerle işveren yaptığıınız başvuruyu kabul etmeyebilir. İşveren başvuruya evet derse bu yıllık izninizin kabul edildiği anlamına gelir.

Yıllık izin yasasına göre Haziran ile Ağustos ayları arasında dört hafta kesintisiz yıllık izne (ana yıllık izin) hakkınız vardır. Ama, iş sözleşmesinde bunun istisnaları da olabilir. Örneğin en yoğun yaz döneminde iş yapan bir yerde çalışıyor olabilirsiniz.

Yıllık izin, normalde izinli olduğunuz belli sayıda gündür. İzinli olunan bu sürede **yıllık izin maaşı ödenir**. Ama, üç aydan kısa bir süre için çalışmışsanız yıllık izin günleri yerine para ödenebilir- bu durumda **yıllık izin ödencesi alırsınız**.

Çalışan iseniz yıllık izin günlerin için maaş almazsınız, bunun yerine yıllık izin maaşı verilir, bu da genellikle maaşınız kadardır. Buna genelde maaşlı yıllık izin denilir.

Yıllık izin yasasına göre çalışan herkesin 25 gün yıllık izin hakkı vardır. Toplu sözleşmesi olan bir işyerinde yıllık izin hakkınız 25 günden fazla olabilir.

BELEDİYE VE İL MECLİSİ ÇALIŞANLARI İÇİN

yapılan toplu sözleşmede yaşlıların gün olarak daha fazla yıllık izin hakları vardır.

Yaş	-39 yaş	40 - 49 yaş arası	50 yaş -
Yıllık izin günleri	25	31	32

Yarı zamanlı

Tam zamanlı [tam gün] çalışmıyorsanız, yarı zamanlı çalışıyorsunuz demektir. Belki işiniz sadece yarım günlük bir iş olduğu için bu böyledir. Belki tam gün olan çalışma sürenizi azaltmış olabilirsiniz. Uzun bir dönemde bir işyerinde yarım gün çalışmak, maaşın dışında işinizle ilgili yeni görevler almayı ve iş eğitimi olanaklarını kısıtlar böylece daha iyi bir iş ve maaş fırsatı yok olur.

İsveç'te yarım gün işte çalışan kadınlar erkeklerden oldukça fazla sayıdadır. Bunun çok sayıda sebebi vardır. Kadınların çoğunlukla yarım gün işte çalışıyor olmaları, onların hem daha düşük maaş hem de daha az emekli aylığı almalarının en önde gelen sebeplerindendir.

Çalışma saatlerinizi arttırmak ya da azaltmak istiyorsanız işvereninize konuşmalısınız. Bazen bir form doldurup başvurmanız gerekir. Bunu zamanında yapın! Çalışma saatleriniz değiştirilirse bu durum başka çalışanların şema ve görevlerini de etkiler. Başlangıçta birkaç saatlik olan veya tam gün mesaili bir işiniz varsa ve çalışma saatlerinizi azaltıyorsanız, daha sonra işe alındığınız zaman geçerli olan çalışma saatlerine dönme hakkınız yine vardır.

Ebeveynler için kısaltılmış iş süresi

Çocuğunuz olursa, ebeveyn izni hakkınız olur. Bu konuda daha geniş bilgi 4. bölümde yer almaktadır.

Ebeveyn İzni Yasası gereğince, çocuğunuz sekiz yaşına gelinceye dek çalışma saatlerinizi dörtte bir oranında azaltma hakkına sahipsiniz. Bazı toplu sözleşmelerde bu yaş sınırı daha yüksek tutulabilir, genellikle çocuğunuz on iki yaşına gelinceye kadardır. Günde sekiz saat çalışıyorsanız, çalışma sürenizi altı saate düşürme hakkına sahipsiniz. Bu durumda maaşınız da aynı oranda azalır. Dilediğiniz zaman, işe alındığınız zaman geçerli olan çalışma saatlerine geri dönme hakkına sahipsiniz.

Öğrenim

Eğitim almak istemeniz halinde işinizi kaybetmeden işten izinli ayrılabilirsiniz. Buna öğrenim için izinli olmak denir. Bu süre zarfında herhangi bir maaş almazsınız.

Öğreniminiz başlamadan önce zamanında işvereninize başvuruda bulunmanız gerekir. Bu izne hak kazanmak için belli bir süre çalışmış olmalısınız.

Başka sebep

Herhangi bir sebepten dolayı izinli kalmanız gerekiyorsa bunu işverene sormalısınız. Size iş izni verilir verilmemesine işvereniniz karar verir. Normalde, işten ayrıldığınız süre için maaşınızdan kesinti yapılır.

2. Sigortalısınız

Hastalanırsanız

Hasta ve çalışamayacak durumdaysanız maaş yerine hastalık parası alabilirsiniz. Sadece hasta ya da yaralı olmanız yetmez, **iş göremez olmanız** gerekir, – çalışamama hali – söz konusu olmalıdır. Günlük konuşmada buna **raporlu olmak** denilir. İş göremez halde olma durumu, hangi işte çalışıyor olduğunuza da bağlıdır. Kamyon sürerken biraz burnunuz akıyorsa bunun bir önemi olmayabilir, ama sağlık sektöründeyseniz işe gidemezsiniz, raporlu olmanız gerekir.

Çalışamama durumunun yüzde yüz oranında olması gerekmez. Dörtte bir, yarım veya dörtte üç oranında hastalık parası alabilirsiniz. Yarı yarıya iş göremez durumdaysanız çalışma saatlerinizin yarısında çalışır diğer yarısı için hastalık parası alırsınız.

Bir haftadan uzun süre hastalık nedeni ile işten ayrı kaldıysanız işvereniniz **hastalık raporu** vermeniz gerekir. Hastalık raporunu sizi muayene eden doktor verir. Kısa sürelerle arka arkaya birçok kez işe gitmemişseniz işvereniniz daha erken de hastalık raporu isteyebilir.

Hasta ve raporluysanız size hastalık tazminatı ödenir. Hastalık tazminatı, hem sosyal sigorta kurumundan aldığınız hastalık parası hem de işverenden alabileceğiniz hastalık maaşıdır. Toplu sözleşme ile de işverenden hastalık aylığı alabilirsiniz ki bu da hastalık anında ekonomik durumunuza büyük katkı sağlar.

ÖDENCE KONTROLÜNE

ersattningskollen.se sayfasından girerek hastalandığınız zaman ne kadar para alabileceğinizi hesaplayabilirsiniz.

Bir yıldan uzun süre raporlu kaldığınız zaman, Sosyal Sigorta Kurumundan ödence alabilirsiniz, toplu sözleşmeniz varsa bu daha fazla olur. İşyeri muhasebesi ya da Sosyal Sigorta Kurumundan daha geniş bilgi edinebilirsiniz.

Uzun süre, belki sürekli çalışamayabilirsiniz. Sosyal Sigorta Kurumundan **aktivite- ya da hastalık tazminatı** alabilirsiniz. Aktivite- ya da hastalık tazminatı miktarı daha önceki gelirinize göre hesaplanır.

30 yaş altındaysanız aktivite ödencesi, 30 üstü ve 65 yaş altındaysan hastalık tazminatı alırsın. Her iki ödence de iş görememe durumuna göre $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$ ya da yüzde yüz oranında verilir. Toplu sözleşmeniz varsa Sosyal Sigorta Kurumundan aldığınızın haricinde daha fazla para alırsınız. Daha geniş bilgi için üyesi olduğunuz sendikayla veya İşyeri muhasebesiyle konuşunuz.

İşe geri dönmek için yardım

Yasaya göre **hastaysanız ya da işyerinde kaza geçirdiyseniz** işe geri dönmeniz için işveren size yardımcı olmalıdır. İş kazası olarak sayılabilecek kazalar; iş yerinde geçirilen, işe gidip gelirken olan kazalar ve işte hastalanma ve bulaşıcı hastalık kapmadır.

Size ne şekilde yardımcı olunabileceği konusunda işveren Sosyal Sigorta Kurumundan destek alır.

İşe geri dönmek için çalışma egzersizi yapıyorsanız buna iş hayatına yönelik rehabilitasyon denir. O zaman Sosyal Sigorta Kurumundan rehabilitasyon parası alabilirsiniz. Bunun miktarı hastalık parası kadardır.

REHABİLİTASYONA İHTİYACINIZ VARSA

en kısa zamanda yardım almanız önemlidir. Ne kadar uzun süre raporlu kaldıysanız işe geri dönmeniz o derece zorlaşır. İşyerindeki ortak dayanışmanın dışında kalmaktan tutun işiniz için gerekli olan kesintisiz eğitiminizi alamamış olmaya kadar sorunlarla karşılaşabilirsiniz.

DİKKAT!

TOPLU SÖZLEŞMENİZ VARSA İŞYERİNDE YARALANMA DURUMUNDA

DİKKAT!

farklı şekillerde yardım görebilirsiniz. ersättningskollen.se sayfasına girdiğiniz zaman toplu sözleşmenize göre hangi yardımı alacağınızı görebilirsiniz.

BELEDİYE YA DA İL MECLİSLERİNDE ÇALIŞAN TÜM ÇALIŞANLARIN

iş kazalarına karşı sigortaları vardır. Bu sigorta ekstra ödence almanızı sağlar. Buna iş kazasına karşı Güvence Sigortası, TFA-KL, denir. İş kazası geçirdiğiniz zaman bunu AFA Sigortaya bildirmeniz gerekir. En basit şekilde E-kimlikle afa.se sayfasında yapabilirsiniz. İşyeri muhasebesi size yardımcı olabilir.

Bazı sendika aidatlarına, çalışmadığınız zaman daha fazla ödence almanızı sağlayan sigortalar da dahildir. İşyerindeki sendikayla ya da genel merkezle bu durumu araştırın.

3.

Emeklilik birikiminin çalışma süresiyle bağlantısı

Bütün iş hayatımız boyunca emekli aylığımıza katkımız oluyor. Her birey ancak kendi emekli aylığına katkı sağlar.

ÇALIŞMAK

genel emeklilik ve hizmet emekliliği olmak üzere iki şekilde emekli aylığınıza almanı sağlar.

Alabileceğiniz emekli aylıkları genelde bir piramide benzetilebilir.

- En altta yasayla belirlenmiş ve Emeklilik Dairesi tarafından ödenen genel emeklilik vardır.
- Orta bölümde işinden kaynaklanan ve sigorta şirketi tarafından ödenen hizmet emekliliği yer alır. Hizmet emekliliği genelde toplu sözleşmelerle belirlenir.
- En yukarıdaysa kendi yaptığınız emeklilik birikimleri yer alır.

Emeklilik piramidi

- Kendi birikiminiz
- Hizmet emekliliği, bazen sözleşmeli emeklilik aylığı da denilir
- Gelir emekliliği olan genel emeklilik aylığı
- Prim emekliliği olan genel emeklilik aylığı

Genel emeklilik

Genel emeklilik Emeklilik Dairesi tarafından ödenen emekliliktir. Bu üç bölümden oluşur – **gelir emekliliği**, **prim emekliliği** ve **garanti emekliliği**. Çalıştığınız zaman size maaş ödenir ve bu şekilde gelir ve prim emekliliğine katkınız olur. Hastalık parası, ebeveyn parası ya da işsizlik parası aldığınız zaman da aynı kural geçerlidir. Garanti emekliliği, az geliri olan biri için bütünüleyici özelliktedir ve garanti emekli aylığı alanların çoğunun az da olsa gelir ve prim emekliliği var demektir.

Garanti emekli aylığı almanın bazı şartları vardır. Garanti emekli aylığı çok düşük olduğu taktirde ekstra güvence mevcuttur -**sosyal yardım desteği**.

GENEL EMEKLİLİK HAKKINDA DAHA GENİŞ BİLGİ İÇİN

pensionsmyndigheten.se sayfasını ziyaret et.
0771-776 776'dan müşteri hizmetlerini de arayabilirsin. Değişik dillerde tercüman yardımı için özel numaralar ve saatler ayrılmıştır. Emeklilik Dairesi, Sosyal Sigorta Kurumu ve Vergi Dairesindeki hizmet bürolarına gidip yardım ve bilgi edinebilirsiniz.

Gelir emekliliği

Çalıştığınız her yıl emekliliğinize esas alınan ve brüt maaşınızın yüzde 93'ü olan gelirinizin yüzde 16'sı kesilir. Ayda brüt 20 000 kron geliriniz varsa bunun yaklaşık 3 000 kronu emeklilik için kesilir, bu yılda 36 000 krondur.

Prim emekliliği

Prim emekliliğine de gelir emekliliğinde olduğu gibi katkıda bulunursunuz. Burada kesilen para emekliliğinize esas alınan gelirin yüzde 2,5'i kadardır. Ayda 20 000 kron geliriniz varsa kesinti neredeyse 500 krondur, bu yılda 6 000 kron eder.

Bu paralarzi Emeklilik Dairesinin fonlarında biriktirirsiniz. Beş fona kadar seçim yapabilir ve dilediğiniz zaman bu fonları ücretsiz olarak pensionsmyndigheten.se sayfasından değiştirebilirsiniz.

Ama seçim yapmanız şart değildir. Seçim yapmak istemeyenler ya da yapmayanlar için Săfan adlı bir fon vardır. Şimdiye kadar çok iyi geliştiği için Săfan fonunu seçenler de vardır.

Fonlarla ilgili olarak daha geniş bilgi için Emeklilik Dairesine başvurabilirsiniz. Fonlarda birikim yapmakla ilgili olarak daha geniş bilgi edinmek isterseniz fondkollen.se sayfasını ziyaret edebilirsiniz.

Hem gelir emekliliği hem de prim emekliliği için geçerli kural şudur: Sadece aylık 42 031 kron gelire kadar olan tavan miktar (2018 yılı için 504 375 kron) emekliliğe esas alınır. Bu miktardan daha fazla geliriniz olursa gelir ve prim emekliliğinizde bir artış olmaz.

Garanti emekliliği

Genel emeklilikte temel bir güvence vardır - garanti emekliliği. Adından anlaşılacağı gibi bir emekli aylığına sahip olma garantisidir. Az çalışsanız, yarım gün mesaili çalışsanız ya da hiç çalışmasanız dahi garanti emekliliğine hak kazanmış olabilirsiniz. Garanti emekliliği olanların çoğunluğunun, gelir ve prim emekliliklerini bütünleyen miktarı düşüktür. Bu emekli aylıkları hep birlikte ayda yaklaşık 10 000 krontan düşük olursa bu kural geçerlidir.

Ama garanti emekliliği için bazı şartlar aranır. Yüzde yüz oranda garanti emekliliği alabilmek için **16-65 yaş aralığında** İsveç'te 40 yıl ikamet etmiş olmanız gerekir. Bir bölüm garanti emekliliği alabilmek için **65 yaşından önce** İsveç'te en az üç yıl ikamet etmiş olmanız gerekir. AB ülkeleri ile Norveç, İzlanda, Liechtenstein ve İsviçre'de ikamet ettiyseniz, üç yıl şartını yerine getirmek için oradaki ikamet süresini sayabilirsiniz. Garanti emeklilik aylığının hesaplanması için Emeklilik Dairesi size yardımcı olabilir.

Mülteci ya da sığınmacı olarak **İsveç'te oturma izni aldıysanız** ülkedeki süreyi de katabilirsiniz. Ama bu durumda 65 yaşını doldurmadan önceki yıl İsveç'te ikamet etmiş olmanız gerekir. İsveç'te oturma izni başvurusunda bulunduktan sonraki süreyi de sayabilirsiniz. Akraba birleşimi **nedeniyle göçmen olarak geldiyseniz** ülkenizdeki yılları bu hesaplamaya katamazsınız. Başka ülkelerden aldığınız emekli aylığı varsa, garanti emeklilik aylığınızın miktarı azalabilir.

Emeklilere sağlanan diğer destekler

Emekli aylıkları dışında, 65 yaşını doldurduğunuz zaman **kira ek yardımına** hak kazanabilirsiniz. Emekli aylığınız çok düşükse **özel kira ek yardımına da** hak kazanabilirsiniz. Ev kirası desteğine rağmen "normal bir yaşam düzeyine" ulaşmadıysanız **yaşlılar için geçim yardımı alabilirsiniz**.

Hangi destek ve para yardımları emekli aylığı sağlar?

İşveç iş piyasasında yeniyseniz değişik türde destek ve para yardımları almış olabilirsiniz. Bazı para yardımları emekli aylığına katkı sağlar bazıları sağlamaz. Bazı durumlarda belli bir garanti emekliliği aylığına hak sağlayacak süreyi kazanmış olursunuz.

Basit bir ana kural şudur: Vergilendirilmiş destek ve para yardımları size gelir ve prim emekli aylığı sağlar.

NELER

İşveç'te emeklilik aylığı sağlar?

Mülteciler	İşveç emeklilik aylığı hakkı yok
Oturma izni var	Garanti emekliliği hakkı
İş piyasası desteği	Emekliliğe katkısı olmaz
Gelişim yardımı	Emekliliğe katkısı olmaz
Aktivite desteği	Emekliliğe esas alınır
Geçim yardımı	Emekliliğe katkısı olmaz
Çocuk yardımı	Emekliliğe katkısı olmaz
Kira yardımı	Emekliliğe katkısı olmaz
Anne babalık parası	Emekliliğe esas alınır
İşsizlik parası	Emekliliğe esas alınır
Hastalık parası	Emekliliğe esas alınır
Hastalık ve aktivite tazminatı	Emekliliğe esas alınır

Kaynak: Emekli aylığı/yazarı

Çocuklu yıllar

Çocuğunuz olduğu için emekli aylığınızın düşük olması gerekmez. O nedenle, çocuğunuz dört yaşına gelinceye kadar emeklilik hakkınız olur, buna çocuklu yıllar hakkı denilir. Anne ve babaya verilen bu destek, her yıl geliri daha az olana verilir. Emeklilik hakkını hesaplamanın değişik yöntemleri vardır ve hangisinin sizin için en uygunu olduğunu Emeklilik Dairesi hesaplar.

Anne ve baba mülteci ise, çocuklu yıllar bu kişilerden birinin oturma izni almasından itibaren dört yıl süreyle hesaplanır.

Öğrenim

Yüksek okul, üniversite ya da benzeri bir okulda okuyup Öğrenim Yardımı Dairesinden burs alıyorsanız emeklilik ücretiniz devlet tarafından ödenir. Ama bu az miktarda bir emeklilik aylığıdır. Yılda en fazla 35 000 kron gelire göre hesaplanan bir emeklilik aylığına tekabül eder.

Hizmet emekliliği

Hizmet emekliliği, primlerini işverenin ödeyebileceği emekliliktir. Belediye, il meclisi ya da devlet bünyesinde çalışıyorsanız hizmet emekliliğiniz mutlaka olur. İşvereniniz özel sektördense neredeyse daima hizmet emekliliğiniz olur. İsveç'te çalışan her on kişiden dokuzunun hizmet emekliliği olur.

**ÇALIŞTIĞINIZ YERDE HİÇBİR
TOPLU SÖZLEŞME YOKSA**
hizmet emekliliğinizin olacağını bilirsiniz.

Toplu sözleşmesi olmayan ama yine de hizmet emekliliği ödemelerini yapan özel sektör işverenleri de vardır.

Hizmet emeklilik aylığının miktarı, maaşınıza ve kaç yıl çalıştığınıza bağlıdır. Sabit aylık maaş ya da saat ücreti alıyor olmanız fark etmez. Hizmet emeklilik aylığı, brüt gelirinüz üzerinden hesaplanır.

Brüt maaşınızın yüzde 4,5 kadarı emeklilik primi olarak ödenir. 20 000 kron gelirinüz varsa hizmet emekliliğine 900 kron ödeniyor demektir. Maaşınız daha yüksekse daha fazla ödeme yapılır. Bunun sınırı yaklaşık aylık 39 000 kron maaş miktarıdır (2018). Maaşın bu sınırın üstünde kalan kısmı için, maaşın yüzde 30'luk bölümü ödenir.

Bugün birçok toplu sözleşmede fazladan emeklilik ödemesi yapılacağı yer alır, buna değişken emeklilik denilir. Daha fazla emekli aylığı almanızı sağlayan yerel sözleşmeler de olabilir.

Hizmet emekliliğinin, emekliye ayrıldığınız zaman ekonominize büyük etkisi olacaktır. İsveç iş piyasasına geç yaşlarda girdiyseniz ve bu nedenle genel emeklilik aylığınız fazla değilse, bu durum daha büyük önem taşır.

Nereye yatırım yapacağınıza siz karar verirsiniz - her toplu sözleşmede

belirlenmiş olan birkaç sigorta şirketi vardır ve bunlardan birini seçersiniz. Bu seçenekler hassasiyetle belirlenmiş olup aidatları çok düşük bir seviyeye düşürülmüştür. Aidatların düşüklüğü sayesinde aylığınıza daha fazla para aktarılmış olur.

SEÇİM YAPMANIZA

gerek yok! Büyük toplu sözleşmelerin hepsinde çok iyi ön seçenekler vardır, dolayısıyla seçim yapmak için bir baskı hissetmeniz gerekmez. Tamamen rahat olabilirsiniz.

İşvereniniz özel hizmet emeklilik primi ödüyorsa, genelde daha az sayıda birkaç seçeneğiniz olur. Ayrıca primler genellikle daha yüksektir. Herhangi bir hizmet emekliliğiniz yoksa ya da şirket sahibiyseniz imkanınız olduğunda bu emekliliği kendiniz oluşturunuz.

BELEDİYE YA DA İL MECLİSLERİNDE

çalışıyorsanız önseçim hakkınız vardır ki bu KPA emekliliğinde yer alan geleneksel bir sigortadır. Bunun geleneksel olması demek, hisse senetleri, tahviller ve emlak taşınmazlarına yatırım yapan uzman yöneticilerin olması ve garanti verilmesi anlamına gelmektedir. Bu garanti sayesinde belli oranda bir emekli aylığına sahip olursunuz. KPA Emekliliğindeki geleneksel sigortanın değeri, daha fazla artmıştır ve emekli aylığının garantiden yüksek olması tahmin edilmektedir.

Toplu sözleşmeye bağlı her hizmet emekliliğinin **bir seçenek merkezi** vardır, orada daha geniş bilgi edinir ve seçimlerinizi yaparsınız. En arkada bir liste bulacaksınız. Seçenek merkezini sendikaya veya işyeri muhasebesine sorabilirsiniz.

Her şeyi toplu olarak aynı yerde izle

İnsanların çoğu değişik yerlerden edindikleri hizmet emekliliği primleriyle çalışma hayatını tamamlamaktadır. minpension.se sayfasından tüm emeklilik birikimlerinize ilişkin bilgi edinebilirsiniz. Anlaşılmayan noktaları, 0771-89 89 89 numaralı telefondan Min Pension müşteri hizmetlerini arayarak sorabilirsiniz. Müşteri hizmetleri, Emeklilik Dairesi müşteri hizmetleriyle birlikte çalıştığı için tercüman yardımı isteyebilirsiniz.

4. Çocuk ve iş

Çocuğu olanlar için İsveç'te, hem para hem de çocuğunuza ayıracağınız zaman açısından oldukça kapsamlı bir güvenlik ağı mevcuttur. İşinizden bir buçuk yıl izinli kalmak hakkınız vardır. İşe geri döndüğünüzde aynı görevde çalışma hakkına sahipsiniz.

Ama yükümlölükleriniz de vardır. Çocuğunuz doğmadan en geç iki ay öncesinden şefinize doğum yapacağınızı bildirmeniz gerekir. Ne kadar süreyle izinli kalmayı düşündüğünüzü şefinizle başlangıçta konuşmanız gerekir. Bu kural hem anne hem baba adayları için geçerlidir.

Çocuk doğduktan sonra anne ve babanın çocukla birlikte on gün evde olma hakkı vardır. Bu günlere babalık günleri denir.

Çocuğunuz olursa sosyal sigortadan **ebeveyn parası** alırsınız ve bunun miktarı gelirinize ve çalışmış olduğunuz süreye göre değişir. Toplu sözleşmeniz varsa **ebeveyn maaşı/ebeveyn ek yardımı artar**. Ama bu ek yardımın toplamı, maaş ne kadar yüksek olursa olsun yaklaşık olarak maaşının yüzde 90'ı kadardır. Ebeveyn maaşı genelde altı ay süreyle ve normal maaş gibi ödenir.

İSTERSENİZ

kneqdeg.se sayfasına girip alacağınız miktarları yaklaşık olarak hesaplayabilirsiniz. Değişik sözleşmelere göre bu miktarlar farklılık gösterebilir.

İsveç'e küçük çocuklarınızla göç etmeniz durumunda da ebeveyn parasına hakkınız vardır. Çocuk bir yaştan altındaysa, İsveç'te doğmuş veya evlatlık alınmış çocuklarla aynı gün sayısı geçerlidir. Anne ve baba çocuk bir ila iki yaş arasındayken İsveç'e gelmişse, anne babaya toplam en fazla 200 gün ebeveyn parası verilir. Çocuk geldiğinde iki yaşını doldurmuş ise en fazla 100 gün ana ebeveyn parası verilir. Ebeveyn sigortası hakkında daha geniş bilgi için Sosyal Sigorta Kurumuna başvurun. Sosyal Sigorta Kurumu internet sayfasında **Anne babalar için kontrol bölümünü görürsünüz**. Bu bölümde diğer anne ve babalarla birlikte ebeveyn izninizi planlayabilir ve günleri aranızda nasıl bölüştürebileceğinizi görürsünüz. Sosyal Sigorta Kurumundan ne kadar ebeveyn parası alacağınızı öğrenmek için **kasa kontrolü bölümüne girin**.

EŞİT PAYLAŞIM

genellikle en iyisidir. Ebeveyn izninde toplu sözleşmenin sağladığı ekstra paralar sayesinde, anne ve baba ayrı ayrı en az altı ay ana babalık izni alırsa ailenin kazancı daha fazla olur. Genellikle daha düşük maaşı olan anne, daha fazla süreyle ebeveyn izni kullanırsa ailenin kaybı daha büyük miktarda olur.

Çocuk hastalandığı zaman evde kalma hakkınız vardır. Buna vab, çocuğa bakım izni denilir. Sosyal Sigorta Kurumu internet sayfasında, çocuğa bakım için izinli kaldığınız zaman alacağınız ebeveyn parası hakkında detaylı bilgi bulabilirsiniz. Toplu sözleşmeniz varsa daha yüksek ödenek alırsınız.

5.

Ölüm halinde güvence

Anne veya baba öldüğünde İsveç'te aileye ekonomik destek verilir. Buna **dul ve yetim emekliliği** denilir ve işsizseniz de bu geçerlidir. Buna Emeklilik Dairesi bakar.

İşiniz varsa değişik sigortalar sayesinde ailenizde güvence altına alınmış olabilir. Toplu sözleşmeniz varsa bu daima geçerlidir. Toplu sözleşmesi olmayan işverenler de bunun için çalışanlarına sigorta prim ödemesi yapabilirler. Toplu sözleşmesi olmayan işveren yanında çalışıyorsanız, öldüğünüzde ailenize güvence sağlayacak herhangi bir sigortanız olup olmadığını bilmeniz önemlidir.

İSTERSENİZ

neleri düşünmeniz gerektiğini bilmek ister misin?

efterlevandeguiden.se sayfasını ziyaret edin.

Bu sitede Emeklilik Dairesi, Vergi Dairesi ve Sosyal Sigorta Kurumundan verilen bilgiler yer alır.

Toplu sözleşmesi olan işyerinde çalışıyorsanız TGL, **grup yaşam sigortası** isimli bir sigortanız var demektir. Öldüğünüz taktirde bu sigorta ailenize tek defada yaklaşık 45 000 kron ile 270 000 kron arası bir para ödenir. Ayrıca cenaze masrafları için ekstra ödeme yapılır.

Devlet bünyesinde, belediyede ya da il meclisinde çalışıyorsanız özel bir **dul ve yetim emekliliği vardır**. Özel sektörde çalışıyorsanız bu güvence olmaz.

Kommunal, Belediye Çalışanları Sendikası gibi birçok sendikanın **grup yaşam sigortası** vardır ve öldüğünüz taktirde ailenize tazminat öder. Belediye çalışanlarının sendikası Kommunal üyeleri için bu yaklaşık 300 000 krondur.

Bu sendikalar çok uygun şartlarda ve satın alabileceğiniz grup yaşam sigortası yapmaktadırlar. Sigorta şartları tüm grup üyeleri için aynıdır ve o nedenle çok pahalı değildir.

6. Yaşlandığınız zaman

İsveç'te **hiçbir emeklilik yaşı** yoktur. Ama sosyal sigortalar ve emekli aylıkları için değişik yaş sınırları mevcuttur. minpension.se internet sayfasında tüm emeklilik haklarını görebilirsiniz. Bunların hangi yaşta ve ne kadar süreyle ödenebileceğini de görebilirsiniz.

67 yaşını dolduruncaya kadar işinize devam edebilirsiniz. Bu kural, İş Güvenesi Yasasında, LAS, yer almaktadır. Bazen daha uzun süre çalışabilirsiniz, ama bu durumda yeni bir iş sözleşmesi yaparsınız ve bu sözleşmede İş Güvenesi Yasası geçerlidir.

EMEKLİ AYLIĞINI NE KADAR ERKEN ALIRSANIZ

miktari o derece az olur. Bu durumda emeklilik için toplanmış tutar daha fazla sayıda yıla bölüştürülür. Çalışmaya devam ederseniz emeklilik kasasına daha fazla para yatırmış olursunuz.

İşsizlik kasası ödencesi, hastalık tazminatı ya da hastalık parası alıyorsa bunlar 65 yaşını doldurduğunuzda kesilir. Bunların yerine garanti emekli aylığı alırsınız. Bu destekler yerine emekli aylığı verilir. Garanti emekli aylığı almak için Emeklilik Dairesine başvurun. 65 yaşından itibaren **kira ek yardımına** ve **yaşlılar için geçim yardımına da hakkınız vardır.**

Emekli gelirlerinden genç ya da yaşlı olmanıza bağlı olarak farklı vergiler kesilir. 66 yaşını doldurduğunuz yıldan itibaren daha düşük bir vergi kesilmeye başlar. Bu yaşta gelir vergisi de düşer ve bir işveren için sizi işe almak daha ucuza mal olur.

Çalışma hayatına son verdiğiniz zaman belki İsveç'ten taşınmayı düşünmektesiniz. Başka bir ülkeye taşınmanız ve oraya kaydını yaptırmanız durumunda hangi kuralların geçerli olduğunu bilmenizde yarar vardır.

Sadece belli sürelerle başka bir ülkede kalırsanız, hâlâ İsveç'te oturuyor sayılırsınız. Emekli aylıklarınızı alırsınız ve İsveç'te verginizi ödersiniz. Vergi Dairesinde geçerli kurallar hakkında daha geniş bilgi alabilirsiniz.

Yetişkinlik çağlarında başka bir ülkede yaşamış ya da çalışmışsanız **o ülkeden emekli aylığı** alabilirsiniz. Emekli aylığınızı almadan önce zamanında Emeklilik Dairesiyle iletişime geçin. Başka ülkelerdeki çalışmalarınızdan doğan hizmet emeklilikleri için ise nelere hakkınız olduğunu kendiniz araştırmanız.

7. Bilmekte yarar var

Maaş, emekli aylıkları ve benzeri konularda yardım edinmek için başvurulabilecek birçok yer mevcuttur.

Kurumlar

Bütün kurumların ağ sayfaları olur. Genellikle bankandan edindiğiniz elektronik kimlikle başvuru ve değişiklikler yapabilirsiniz.

Herhangi bir **hizmet ofisini de** ziyaret edebilirsiniz. Hizmet ofisi; Emeklilik Dairesi, Sosyal Sigorta Kurumu ve Vergi Dairesi arasında yürütülen işbirliği sonucu doğmuş bir kurumdur. Tek bir yerde, işlemlerinizi bir bütün olarak görebilirsiniz. Bütün İsveç'te 100'den fazla hizmet ofisi vardır.

Herhangi bir kurumun müşteri hizmetleriyle konuşmak istediğiniz zaman telefon edebilirsiniz. Tercüman yardımı için önceden başvurmanız ya da İsveççe bilen birinin telefonla randevu almasını istemeniz iyi olabilir.

Sosyal Sigorta Kurumu: forsakringskassan.se, telefon 0771-524 524

Vergi Dairesi: skatteverket.se, telefon 0771-567 567

İşKur: arbetsformedlingen.se, telefon 0771-416 416

Emeklilik Dairesi: pensionsmyndigheten.se, telefon 0771-776 776

Belediyeler

Belediyeler, geçim yardımı gibi değişik türde sosyal desteklerden sorumludur. Normalde belediyenin sosyal idare kurulu başvuruları inceler.

Belediyelerin bütçe ve borç danışmanlık hizmeti veren görevlileri vardır, bunlar ekonomik durumunun düze çıkması için tavsiye ve destek hizmeti verirler. Bütçe ve borç danışmanıyla görüşmek ücretsiz olup, bu kişiler sır saklama ilkesi altında çalışırlar. Maalesef bazı belediyelerde sıra vardır ve bir süre beklemeniz gerekebilir. O nedenle, yardıma gerek duyduğunuzda zamanında iletişime geçin. Alo Tüketici **hallakonsument.se**, internet sayfasında, hane giderleri için uygun miktarın ne kadar olduğunu görebilir ve kendi aile ekonominiz için hesaplama yapabilirsiniz.

Sendikalar

Sendikalardan tavsiye ve yardım görebilirsiniz. Bu yardımlar öncelikle sendika üyeleri içindir. İşyerinizin yerel sendika temsilcisiyle veya merkez sendikayla konuşabilirsiniz. Üye olmak isterseniz hangi sendikanın sizin için daha uygun olduğunu önceden iş arkadaşlarınıza sorabilirsiniz.

LO'nun, başlangıçta sadece yaz sezonu işçilerine, şimdilerdeyse sendika üyesi olmayanlara da yönelik olan telefonla yardım hattı vardır. Telefonla yardım hattı bütün yıl açıktır. Sendikanın 020-65 00 65 numaralı yardım hattında, ekstra iş, yaz sezonu işi ve başka kısa dönem işleri konusunda yardım edinebilirsiniz. Sorularınızı www.ung.lo.se/facketshjalptelefon adresine de gönderebilirsiniz.

Yararlı siteler

ersattningskollen.se sayfasında hastalandığınızda veya iş kazası geçirdiğinizde hangi ödeneklere hakkınız olduğu yer almaktadır.

fondkollen.se sayfasında fonlara nasıl yatırım yapabileceğinizi ve size uygun olan fonları seçebilirsiniz. Prim, hizmet emekliliği ya da başka bir fon tasarrufu için olabilir.

Ebeveyn bilgi edinme sayfası size eşinizle birlikte ebeveyn günlerini nasıl paylaşacağınızı hesaplamakta yardımcı olur. Kasa kontrolü, Sosyal Sigorta Kurumundan ne kadar ebeveyn parası, hastalık parası vb. alacağın konusunda hesaplama yapar. forsakringskassan.se sayfasına girerek, Ebeveyn bilgi edinme sayfasıyla Kasa kontrolü için arama yapın.

knegdeg.se, sayfası özel sektör çalışanı olan ve memur sayılanların hastalandıklarında, iş kazası geçirdiklerinde, çocuk sahibi olduklarında vb. ne kadar para alacakları konusunda hesaplama yapar. Bu site 26 sendikayla birlikte PTK tarafından hazırlanmıştır.

suntarbetsliv.se sayfası, belediye, il meclisi ve il bölgelerinde çalışanların iyi ve sağlıklı bir işyerine sahip olması için yardımcı olur. Burada başkalarının iş çevresiyle ilgili sorunlarını nasıl çözdüklerine dair tüyolar bulursun.

İş çevresi bilgilendirmesi konusundaki **arbetsmiljoupplysningen.se** sayfasında iş çevresi hakkında bilgi edinir, iş çevresi güvenlik temsilcileri ile şirket sağlık birimlerinin hangi rolleri üstlendiklerini öğrenirsiniz. Daha geniş bilgi için nereye yöneleceğiniz anlatılır.

Sendikalarla ilgili **fackforbunden.se** sitesi, mesleklere göre size en uygun olan sendikanın hangisi olduğunu görebileceğiniz bir sitedir. Burada sizi farklı sendikalara yönlendiren bağlantılar da vardır ve farklı işsizlik kasalarıyla gelir sigortalarını karşılaştırma olanağı bulursun.

Emekliliğim minpension.se sayfasında Burada tüm emeklilik primleriniz, tahmini toplam emekli aylığınızla birlikte derlenmiştir. Örneğin çalışma saatlerinizi artırıp azaltarak veya emekliye erken ya da daha geç ayrıldığınız zaman emekli aylığınızın ne olacağını görebilirsiniz.

Faal durum, verksamt.se sayfasında İşletme açmayı düşünüyor ya da halen işletmecilik yapıyorsanız bu siteden yardım alabilirsiniz. Elektronik kimliğiniz varsa kendinize ait sayfalarınız olur, resmi kurum ve bunların sağladığı hizmetlerle de irtibat kurabilirsin. Faal durum/verksamt, Vergi dairesi, Şirketler Dairesi ve İşKur arasında bir işbirliğidir.

Tüketiciler Sigortası ve Tüketiciler Banka ve Finans Bürosu için, konsumenternas.se. Burada birikimler, kredi ve sigortalar konusunda bilgi edebilirsiniz. Değişik banka hesapları, çocuk sigortaları, hizmet emeklilikleri ve daha birçok konuda karşılaştırma yapabilirsiniz. Bu bürolar e-posta ve telefonla ücretsiz danışmanlık hizmeti de vermektedir.

Hizmet emekliliği için seçim merkezleri

Belediye, il meclisi ve il bölgeleri çalışanları için emeklilik seçimi (pv.se).

Seçim merkezi (valcentralen.se) belediye, il meclisi, il bölgeleri, banka ve finans çalışanları içindir.

Collectum (collectum.se) ITP-sözleşmeli özel sektör memurları içindir.

Fora (fora.se) SAF-LO sözleşmeli özel sektör çalışanları içindir.

Kamu hizmet emekliliği dairesi (spv.se) kamu çalışanları içindir.

Emeklilik şirketleri

Size her yıl gönderilen emeklilik bilgileri esas alınarak emekli aylıklarınızı yöneten sigorta şirketleriyle ilgili irtibat bilgilerini bulursunuz. Bu bilgileri seçim merkezlerinde de edinebilirsiniz.

TOPLU SÖZLEŞMENİZ VARSA İŞYERİNDE YARALANMA DURUMUNDA

KPA Emekli aylığınız varsa ya da belediye, il meclisi, il bölgelerinde geçerli hizmet emeklilikleri için 020-650 500 numaralı telefonu arayabilirsiniz. Burada 17 değişik dilden yardım görürsünüz. Aynı şey 0771-950 950 numaralı telefondan Folksam sigorta şirketinden yardım istediğiniz zaman da geçerlidir.

Okunmaya değer bilgiler

KPA Emekliliğinin Annika Creutzer ile yürüttüğü işbirliği okumaya değer kitapların ortaya çıkması ile sonuçlanmıştır ve bunların tümünü www.kpa.se/bosayfasından indirebilirsiniz. Ayrıca, iki kitabın kısa versiyonu birçok dile çevrilmiştir.

- **Emekli aylığına hakim ol – kadın olarak uzak durman gereken on tuzak.**

Bu kitap, günü geldiğinde iyi bir emekli aylığınız olması için ömür boyu uzak durmanız gereken on tuzak konusunu ele alır.

- **Emeklilik bilmecesini çözme zamanı geldi – bir kadın olarak en yüksek emekli aylığı sağlama yolu.**

Bu kitap 55 yaş ve üzerinde olanlara hitap eder ve emeklilik çağında neleri düşünmenin önemli olduğunu bilmek isteyenlere yöneliktir.

- **İşinde güvence – belediye, il meclisi, il bölgeleri çalışanları için sigortalar ve başka konularda bilgiler.**

Kitabın adından anlaşıldığı gibi bu kitap emeklilik sorunları üzerinde çalışma yapanlar içindir. Bu kitap, meslektaşlarınızla aranızdaki iletişimde size bir destek sağlamak için düşünülmüştür.

Annika Creutzer

en tanınmış özel ekonomi uzmanlarından biridir. Ekonom, gazeteci ve köşe yazarı olup, Aftonbladet ve Privata Affärer dergilerinde çalışmıştır. Annika Creutzer, tanınmış bir konuşmacı ve moderatördür. Bizler onu P1 radyo kanalında Cüzdan programında akıllı ekonomik öneriler vermesiyle tanıyoruz. Bugün, Creutzer & Co adlı şirketin sahibi ve yöneticisidir.

KPA Emekliliği

belediye ve il meclisi çalışanları için emeklilik şirketidir. Belediye ve il meclisinde çalışmış 1,6 milyondan fazla insan KPA emekliliğine sahiptir.

Emeklilik paralarını güvenli şekilde ve etik ilkelere bağlı olarak, insan ve çevreyi gözeterek yatırıma yöneltiriz. O nedenle silah, tütün, oyun ya da alkol ürünlerine hiçbir zaman yatırım yapmayız. Üstelik branşın en düşük ücretlerini alıyoruz.

Fotoğraf Petter Karlberg

Fotoğraf arka yüzü Kate Gabor

Yazı karakteri Palatino, Gill Sans

Tasarım Eva Bergfeldt

Orijinal Karin Johansson

Prodüksiyon başkanlığı Anna Seger

Proje başkanlığı Emma Bernquist

Belki buraya göçmen olarak ya da aşkının ardından gelmiş olan binlerce insandan birisiniz ve şimdi çalışmaya başlayacaksınız. Ya da genç yaştasınız ve iş piyasasında yenisiniz. Yeni bir iş, sadece gelir kaynağı olmanın ötesinde bir önem taşır. Ortak yaşamın bir parçası olabilmek için bir olanaktır. Ama bunun sorumluluk ve yükümlülükleri de vardır.

Bu kitap yürümekte olduğunuz yolda gerekli bilgileri sağlayarak size yardımcı olacak ve maaş, sigorta çeşitleri ve emeklilik arasındaki bağlantıyı anlamanızı kolaylaştıracaktır. İşle birlikte doğan sigortalar size büyük bir güvence sağlar. İş yerinde toplu sözleşmeniz varsa bu güvence çok daha genişler. Peki toplu sözleşme nedir? Bu kitapta, karışık görülen konular kolayca anlaşılabilir şekilde anlatılmaktadır.

Çok tanınmış bir özel ekonomi uzmanı olan Annika Creutzer'i P1 radyo kanalında Cüzdan adlı programında dinliyoruz. Bu kitapta yazar bildiklerini paylaşıyor ve çalışma hayatınıza atıldığınız zaman geçerli olacak kuralları sıralıyor.

KPA
PENSION

Yaklaşık fiyatı KDV dahil 59:-